

ΤΑ ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΤΩΝ ΕΡΩΤΩΝ

«Μη, γλυκεῖα κόρη, εἰσέρχου εἰς ἐκεῖ. Ἡ κλίμαξ, τὴν ὁποίαν ἀναβαίνεις εἶναι ἐπεστρωμένη διὰ ῥόδων, ὁ πέριξ ἃς ἀποπνέει ἀρώματα, αἱ ἡδοναὶ σὲ ἐξωθοῦσι, σὲ καλοῦσιν οἱ ἔρωτες.

«Πρόσεξε· πάντες οὗτοι εἶναι ἐχθροὶ τῆς καλλονῆς τοῦ σώματος σου καὶ τῆς ἡσυχίας τῆς ψυχῆς σου.

«Ὁ ἄνθρωπος εἰσέλθεις, θὰ σὲ καταλάβῃ μέθη ἡδαια καὶ ἐπὶ τῶν πτερυγῶν τῶν ἐρώτων θὰ πετάξῃς εἰς κόσμους ἀγνώστους, τοὺς ὁποίους ὀνειροπολοῦσιν αἱ αἰσθήσεις σου. Στήλι· πολὺ ἀκριβὰ θὰ πληρώσῃς πάντα ταῦτα.

«Ὁ ἀραιωθῆ καὶ θὰ λευκανθῆ προῶρως ἢ μεγαλοπρέπῃς κόμη σου· θὰ μαραινθῶσι καὶ θὰ καταπέσωσι τὰ ῥόδα τῶν παρειῶν σου· θὰ ὠχριάσῃς τὰ κοράλλια χεῖλης σου· κοίλαι θὰ κατασῶσιν αἱ παρειαί σου· οἱ λαμπροὶ ὀφθαλμοὶ σου θὰ χάσῃς τὴν λάμψιν των καὶ θὰ μεταβληθῶσιν εἰς πηγὰς δακρύων· θὰ κλίνη καὶ θὰ κυρτωθῆ τὸ ἡγεμονικὸν ἀνάστημά σου καὶ πρὸς τὴν γῆν κεκυφῆσα εἰς μάτην θὰ ἐπιθυμῆς τὸ παρελθόν.

«Ἡ γαλήνη τῆς καρδίας σου θὰ φύγῃ· θὰ γεννηθῆ ἐν αὐτῇ σκόληξ, τὸ ψῆς τοῦ συνειδότητος καλούμενος, ὅστις θὰ μιάνη τὴν μυροβόλον ἀναπνοὴν σου καὶ θὰ σὲ φέρῃ νέαν ἔτι εἰς τὸν τάφον.»

Ἀκούει ἡ κόρη καὶ ἵσταται μετὰ δισταγμοῦ. Ἄλλ' οἱ ἔρωτες διπλασιάζουσι τὰς δυνάμεις των. «ὦ! ἡ φωνὴ τῶν ἐρώτων εἶναι ἰσχυροτέρα καὶ τοῦ κρότου τοῦ κεραυνοῦ καὶ αὐτῆς τῆς φωνῆς τοῦ δημιουργοῦ, τὴν ὁποίαν ἐλησμονήσεν ἡ Εὐα, ὅταν ἐλάλησε πρὸς αὐτὴν ὁ ὄφις.

Διστάζει ἔτι, ἀλλ' ὁ δισταγμὸς τῆς, πολὺ φοβούμεθα, δὲν θὰ ἦναι μακρὸς. Ἡ δυστυχὴς . . . ὦ! ὁ κόσμος, ἀφ' ἧς ἐπλάσθη, τὴν αὐτὴν πάντοτε θαδίζει· ὀλίσημα καὶ μεταμέλεια, καὶ εἶτα ἡ αἰωνιότης.

Θὰ εἰσέλθῃ ἡ κόρη. Θὰ τὴν ἴδωμεν ἐξερογομένην . . .

Καὶ τότε;

Καὶ τότε ὁ κόσμος θὰ ἐξακο-

λουθῆσῃ τὴν πορείαν του. Σταγῶν ἐν θαλάσῃ εἰς δυστυχὴς ἐπὶ πλεόν.

Καὶ τότε; τότε ὁ ἀνεκκλήτως πλέον καταδεδικασμένος θὰ κραυγάζῃ βλασφημῶν:

«Ἀδιάφορον! δυστυχία, εὐτυχία, ἀρετὴ, κακία, τὰ πάντα ὄνειρος!»

(Ἐκ τῶν τοῦ Anichs)

E. Σχ.

ΤΟ ΤΟΞΟΝ

ΚΑΙ ΟΙ ΠΕΡΙΦΗΜΟΤΕΡΟΙ ΠΕΡΙ ΤΟ ΤΟΞΕΥΕΙΝ
ΛΑΟΙ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΟΣ

Τὸ τόξον, ὡς ἡ ἀσπίς, ἦτο ὄπλον ἀρχικῶς Ἀσιατικόν, ἢ τοῦλάχιστον χαρακτηριστικὸν μᾶλλον τῶν Ἀσιατικῶν ἢ τῶν Εὐρωπαϊκῶν λαῶν. Πάντες σχεδὸν οἱ τὸν στρατὸν τοῦ Σέρξου ἀποτελοῦντες στρατιῶται κατὰ τὴν εἰς Ἑλλάδα εἰσβολὴν του, ἦσαν ὀπλισμένοι διὰ τόξων, ὡς γίνεται ὄπλον ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ Προδῶτου γενομένης ἀπαριθμήσεως τῶν διαφόρων τούτων ἐθνῶν.

Ἄλλὰ τὸ Ἀσιατικὸν τόξον διέφερε κατὰ τὸ σχῆμα τοῦ Ἑλληνικοῦ· τὸ πρῶτον ἦτο ἡμισελήνοειδές, τὸ δὲ, εἶχε διπλὴν κύρτωσιν, συγκειμένην ἐκ δύο καμπύλων μερῶν, ἡνωμένων ἐν τῷ μέσῳ διὰ πύργου. Τοιοῦτον εἶναι τὸ τόξον, τὸ ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου ἐν τῇ Ἰλιάδι περιγραφόμενον, καὶ ἀπεικονιζόμενον ἐπὶ τῶν μέχρις ἡμῶν διασωθέντων ἀρχαίων μνημείων, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν Αἰγυπτίων μαρμάρων.

Αὐτὸν εἶδος τόξον εὗρον, ἰσάου αἰῶρος ἀγρίου, ἐν ῥῆ ποτ' αὐτῆς, ὑπὸ στέροισι τυχῆσας. Πέτρους ἐκβαίνοντα δεδεγμένους ἐν πραδοκῆσι, βεβλήκει πρὸς γῆθος· ὁ δ' ὕπτιος ἔμπασε πέτρῃ· τοῦ κέρα ἐκ κεφαλῆς ἐκκαθεκάδωρα περῆκει καὶ τὰ μὲν ἀσκήσας κροαξίας ἤραρε τέκτων, πᾶν δ' εὐ λεικνάς, χρυσίην ἐπέθηκε κορώνην. (1)

Μὴ νομίση τις ὅτι μόνη ἡ ἐπιτηδεύουσα ἀπετέλει τὸν καλὸν τοξότην. Ὁ πρῶτιστος ὄρος ἦν ὁ χειρισμὸς τοῦ τόξου—πράγμα δύσκολον καὶ μεγάλην ἀπαιτοῦν βίωσιν κατὰ τὸν Ὀμηρικὴν ἐποχὴν. Παρατηρήσατε ἐν τῇ Ὀδυσσεΐα, ὅπως προσπαθεῖς καταβάλλουσιν οἱ μνηστῆρες, ὅπως τανύσωσι τὸ τόξον τοῦ Ὀδυσσεύς, καὶ τοι ἡ χεὶρ τῆς Πηνελόπης ἦτο τὸ γέρας τοῦ νικησόντος.

Κέλαιό μευ, μνηστῆρες ἀγνοεῖς, οἱ τὸδε δῶμα ἐχράτε· ἐσθίοντες καὶ πινόμενοι ἐμμενέες αἰεὶ, ἀνδρῶν ἐπιχοιμένους πολλὸν χρόνον· οὐδέ τιν' ἄλλον μύθου ποιήσαοθαι ἐπισχεσθῆναι ἐδύνασθε, ἀλλ' ἐμὲ ἴσμενοι γῆμαι θέσθαι τε τυναίκα. Ἄλλ' ἀγῆτα, μνηστῆρες, ἐπεὶ τὸδε φαίνεται ἀσθλον· θέσθαι γὰρ μέγα τόξον Ὀδυσσεύς θέσει· ὅς δὲ κε ρήτασ' ἐντανύσῃ βίβν ἐν παλάμῃσι.

(1) Ἰλιάδ. IV. 405-414

καὶ διοσιτύτη πειλίκεων δουκαίδεσσά πάντων, τῷ κεν ἄμ' ἱσποίμην, (1).

Οἱ μνηστῆρες ἠγωνίσθησαν πάσαις δυνάμειν· ἀλλ' εἰς μάτην. Τὸ ὄπλον εἶναι πολὺ βεβῆ διὰ τοὺς ἀσθενεῖς βραχιονάς των. Εἰς τούτων ἠναγκάσθη νὰ εἶπῃ τῷ ὑπνρέτῃ του:

Ἄγριον δὲ, πῦρ κείν ἐπὶ μαγάρῃσι, Μαλκονθεῦ, πᾶς δὲ τίθει δέφροντα μέγαν καὶ κῶας ἐπ' αὐτοῦ ἐκ δὲ στέκτος ἐνείκε μέγαν τραχὺν ἔνδον ἔόντος ὄρακ νείσι θάλλοντες, ἐπιχρίοντες ἀλοιφῇ, τοῦτο πειρώμεθα καὶ ἐπιτελείμεν ἀέδων. (2).

Καὶ ὁ Τηλέμαχος αὐτὸς, προσπαθεῖ νὰ ἀνύσῃ τὸ τόξον τρις, ἀλλ' ἐπὶ ματαίῳ. Εἰς μόνον θνητὸς δύναται νὰ μεταχειρισθῆ τὸ ὄπλον τοῦτο, εἶναι δ' οὗτος ὁ Ὀδυσσεύς, ὅστις ἐπανελθὼν ἀγνώστος ἐν τοῖς ἀνακτόροις του λαμβάνει τὸ τόξον, ἐγείρει αὐτὸ παλλάκις καὶ χαλαρώνει τὴν νευρὰν,

ἢ δ' ἐπὶ καλῶν ἄεσι, χαλιδῶν εἰκλήν αὐδῆν. (3)

Τὰ δὲ βέλος διαπεράσεν τοὺς δακτυλίους, ἀπὸ τοῦ πρώτου ἄχρι τοῦ τελευταίου, ἐμπήγνυται ἐπὶ τῆς θύρας τῆς αἰθούσης, πρὸς μεγάλην τῶν μνηστῆρων τῆς Πηνελόπης ἐκπληξιν. Καταλλήλως δὲ τρώντι θὰ ἐψάλλον οὗτοι τότε ἐν χορῶ ὡς ἐν τῷ Ὀδυσσεὶ τοῦ Ponsard.

Victoire au mendiant, victoire!
Le mendiant est le plus fort!
A lui la gloire
D'avoir tendu l'arc sans effort!
La flèche a sifflé dans l'espace;
Le mendiant est bon archer.
La flèche siffle, vole et passe
Par les anneaux sans les toucher!

Κατὰ τοὺς μετέπειτα αἰῶνας τὸ τόξον δὲν ἦτο, ὡς ἠθέλε τις νομίσει, πολὺ εὐκαμπτότερον διὰ τοὺς πρωτοπείρους. Ὁ ἀθλητὴς Τίμανθος, οὗ τὸ ἀγαλμα, ἔργον τοῦ περιφανοῦς Μύρωνος, ἐπῆρσεν ἐν Ὀλυμπίᾳ, συνειθίζε, γέροντων, νὰ ἀσπῆται τανύων ἐν τόξον, ἀποδεικνύων διὰ τούτου τὴν ἰσχύον του. Προσθετέον, ὅτι πολλοὶ Σῆναι αὐτοκράτορες τῶν τελευταίων αἰῶνων ἠσκούοντο ὡς ὁ Τίμανθος· εἰς μάλιστα τούτων καυχᾶται ἐν τῇ διαθήκῃ του, ὅτι ἐτάνωσε τόξον βάρους 150 λιτρῶν.

Ἐν τῇ Ἰλιάδι, ἀναφέρονται ἐπιτηδεύουσι τοξόται διαφιλονεικούντες τὸ βραβεῖον τῆς ἐπὶ πτηνὰ βολῆς κατὰ τοὺς πρὸς τιμὴν τοῦ Πατρόκλου τελοῦμενους ἐπικηδεύους ἀγῶνας. Ὁ Ἀχιλλεὺς ἔσχεσε ἐπὶ τῆς ἀμμου ἰστὸν πλοίου, ἐπὶ τῆς ἀκρας τοῦ ὁποίου προσέθεσε περιστεράν. Οἱ δύο ἀνταγωνιστῆ ἦσαν ὁ Τεῦκρος, ἐπιτηδεύουσι τοξότης, καὶ ὁ Μερώνης, ἱπποκόμος τοῦ Ἰθαγενεῦς.

(1) Ὀδυσ. XXI. 63-77.

(2) Ὀδυσ. XXI. 476-480.

(3) Ὀδυσ. XXI. 441.

Κλέρους δ' ἐν κινῆ χαλκῆραι πάλλον ἐόντες·
Τεύκρος δὲ πρῶτος κλέρω λάχαν. Αὐτίκα δ' ἴν
ἦεν ἱπικρατέως, οὐδ' ἀπειλήσεν ἀνακτε
ἀρῶν πρωτεγόνων ρέζειν κλειτὴν ἑκατόμην.

Ἄπολλων·
αὐτὰρ ὁ μῆρινθον βάλε παρ πάδα, τῆ δαδὲ ἔρνος·
ἀντικρὺ δ' ἀπὸ μῆρινθον τάκε πικρὸς διστός.
Ἢ μὲν ἔπειτ' ἔϊξε πρὸς οὐρανόν, ἢ δὲ παρῖθι
μῆρινθος πρὸς γαῖαν· (1).

Ὁ Μηριόντης ἑτοιμος πρὸς ἐκτόξευ-
σιν, λαμβάνει τὸ τόξον ἐκ τῶν χειρῶν
τοῦ Τεύκρου, σκοπεύει τὴν ἐν τῷ μαστῶ
τῶν νεφῶν ἱπταμένην περιστερὰν, καὶ
τὴν κτυπᾷ κάτωθεν τῆς πτέρυγος· ἢ
δὲ περιστερὰ βληθεῖσα, ἔπεσε πρὸ τῶν
ποδῶν τοῦ Μηριόνη, ἀνακτυρωθέντος νι-
κητοῦ καὶ θαυμασθέντος ὑφ' ὀλοκλήρου
τοῦ στρατοῦ.

Τὸν Ἑλληνα πῶντην ἠκολούθησεν
ὁ Λατίνος ποιητής. Ὁ Αἰνείας ἔσχεν
ἐπίσης μεταξὺ τῶν συνεταίρων του ἐ-
ξόχως τοξότας, παρέχοντας δείγματα
τῆς ἐπιτηδειότητος αὐτῶν εἰς τοὺς ἀ-
γῶνας, τοὺς τελομένους ἐπὶ τῆ σκιά
τοῦ Ἀγγίσου. — Ὁ Οὐίργιλιος ἐν τῷ
ὑφ βιβλίῳ τῆς Αἰνείαδος, ἀμιλλώμε-
νος πρὸς τὸν Ὀμηρον, ἀναφέρει σκη-
νὴν τινὰ ὁμοίαν τῆς προηγουμένης· ὅα
ἰδῶμεθ' ἐπιδηξιότητα θαυμασίαν, βέλος
τοσοῦτο βρωμαλέως ἐκτοξευθὲν, ὥστε
ἐκᾶν ἐν μέσῳ τοῦ ἀέρος.

«Ὁ Αἰνείας προσκαλεῖ εἰς τοὺς ἀ-
γῶνας τοὺς ἐπιτηδειωτέρους τοξότας,
καὶ προτείνει βραβεῖα. Ταυτοχρόνως
στήνει ὁ ἴδιος αὐτὸς ἰστὸν πλοῖου, ἐπὶ
τῆς κορυφῆς τοῦ ὁποῖου κινεῖται πε-
ριστερὰ προσδεδεμένη, προωρισμένη ὀ-
πως χρησιμεύσῃ ὡς σκοπός. Οἱ ἀγω-
νισταὶ συναθροίζονται καὶ ῥίπτουσι τὰ
ὀνόματά των ἐντὸς χαλκίνου κράνου.
Ὁ πρῶτος ὑπὸ τῆς τύχης ἐκλεχθεὶς,
καὶ οὐ τὸ ὄνομα χαιροῦνται ἀνευφη-
μούμενον, εἶναι ὁ υἱὸς τοῦ Ἰρτάκου,
Ἰπποκόων· μετ' αὐτὸν, ὁ Μνησθεύς,
πρὸ ὀλίγου ἐπι ἀνακτυρωθεὶς νικητὴς
ἐν ἑτέρῳ τινι ἀγῶνι, καὶ φέρων ἐπὶ
τῆς κεφαλῆς τὸν πράσινον φοῖνικα. Τρί-
τος ὁ Εὐρυτίων, καὶ τελευταῖος ὁ Ἀ-
κέστης, ὅστις δὲν φοβεῖται νὰ δοκι-
μάσῃ τὴν σωματικὴν αὐτοῦ ῥώμην ἐν
τῇ ἀσκήσει ταύτῃ τῶν νέων.

«Ἐκαστος ἐξ αὐτῶν, διὰ χειρὸς
στιβαρῆς κάμπει τὸ εὐκαμπτον τόξον,
καὶ λαμβάνει ἐν βέλος ἐκ τῆς φαρέτρας.
Τὸ πρῶτον ἐκφυγὸν βέλος ἦν τὸ τοῦ
Ἰπποκόωνος· τὸ σχοινίον τρέμει, τὸ
βέλος συρίζει διὰ τοῦ ἀέρος, κτυπᾷ
τὸν ἰστὸν, καὶ ἐμπνήγνυται ἐπ' αὐτοῦ.
Ὁ ἰστὸς κινεῖται, ἢ περιστερὰ πτοη-
θεῖσα πλήττει τὰς πτέρυγας αὐτῆς, τὸ
δὲ πλῆθος ἀνευφημεῖ μετ' ἐνθουσια-
σμοῦ.

«Ὁ ζωηρὸς Μνησθεύς προβαίνει, τα-
νύει τὸ τόξον, τὸ δὲ βλέμμα καὶ τὸ

τόξον διευθύνει πρὸς τὸν σκοπὸν· ὁ
δυστυχὴς ὁμῶς δὲν ἐπιτυγχάνει νὰ
πλήξῃ διὰ τῆς σιδηρᾶς αὐτοῦ αἰχμῆς
τὴν περιστερὰν. Κόπτει μόνον τὸ κρα-
τοῦν αὐτῆν αἰχμάλωτον σχοινίον, τὸ
δὲ πτηνὸν ἀρίπταται πρὸς τὰ σκιερὰ
νέφη.

«Ὁ ἀνυπόμονος Εὐρυτίων, ὁ πρὸ
πολλοῦ τὸ τόξον αὐτοῦ τεταμένον κρα-
τῶν, ἀκολουθεῖ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὸ
θριαμβευτικῶς ἀναχωροῦν πτηνόν· τὸ
κτυπᾷ ὑπὸ τὸ ζοφερόν νέφος, ἢ δὲ πε-
ριστερὰ τινάσσουσα τὰς πτέρυγας πί-
πτει ἐπαναφέρονσα τὸ διατρυπήσαν
αὐτῆν βέλος.»

Ἐμεινε μόνος ὁ Ἀκέστης, οὐδὲν ἔ-
χων πλέον νὰ πράξῃ μετὰ τὸν φόνον
τῆς περιστερᾶς. Ὁ φοῖνιξ ἀπόλετο δι'
αὐτόν. Ἡ οἰκτρὰ αὐτῆ θεοῖς, ἐνέπνευσε
τῷ Σκάρρῳ τὸ ποίημα αὐτοῦ ἐκεῖνο,
δι' οὗ παρῶδει εὐτος τὴν σεμνὴν τοῦ
Οὐίργιλίου μούσαν, διὰ τῶν ἐξῆς στί-
χων:

Qui fut camus ? Ce fut Aceste.
Voyant que pour lui rien ne reste,
Et qu'il faut, s'il veut décocher,
Qu'il aille ailleurs un prix chercher.
Mais le facétieux bonhomme
Ne laisse pas de tirer comme
S' il eût tiré dessus l'oiseau ;
Et lors un prodige nouveau
Etonna toute l'assemblée

«Ὡ θαῦμα ! τὸ βέλος, φεύγον, ἀ-
νάπτει ἐντὸς τῶν νεφῶν, τὴν δὲ διά-
βασίν του χαράττει διὰ πυρίνων γραμ-
μῶν, καὶ χάνεται ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἀ-
έρος, ὡς οἱ ἐκ τοῦ στερεώματος ἀπο-
σπώμενοι καὶ τὸ διάστημα διερχόμε-
νοι ἀστέρες, οἵτινες ὑπὸ φλογίνης ἀ-
κολουθοῦνται γραμμῆς. Ἄπαντες ἴ-
σταντο ἀφῶνοι, ἰκετεύοντες τοὺς θε-
οὺς. Ὁ Αἰνείας ἐναγκαλιζέται τὸν Ἀ-
κέστην, πληροὶ αὐτὸν δῶρων μεγαλο-
πρεπῶν καὶ τῷ λέγει.

«Λάβε, ὦ γέρον· ὁ ἰσχυρὸς τοῦ Ὀ-
λύμπου θεὸς ἠθέλησε, διὰ τοῦ θαύ-
ματος τούτου, νὰ σὲ κηρύξῃ ἀνώ-
τερον τῶν ἀνταγωνιστῶν σου. Ἴδου
ὁ Ἀγγίσης σὲ ἀνταμείβει διὰ τῶν
χειρῶν μου· δέχθητι τὸ τετορνευ-
μένον τοῦτο κύπελλον, ὃ πάλαι πο-
τε ὁ βασιλεὺς τῆς Θράκης ἐδώρησεν
μεῖς τὸν πατέρα μου, ὡς σημεῖον τῆς
φιλίας του.»

«Ἐῖπε καὶ στέψας διὰ τῆς θαλερᾶς
δάφνης τὸ μέτωπον αὐτοῦ ἀνεκήρυξεν
αὐτὸν νικητὴν. Ὁ γενναῖος Εὐρυτίων
οὐδόλως ἐζηλοτύπησε διὰ τὴν προτί-
μησιν ταύτην, κείτοι αὐτὸς ἦτο ὁ φο-
νεύσας τὸ πτηνόν.»

Τοὺς λόγους τούτους τοῦ Αἰνείου,
ὁ ἀνευλαβὴς Σκάρρῳν διέστρεψε διὰ
τῶν ἐξῆς στίχων :

Il s'approche du père Aceste,
En lui disant: «Je vous proteste
Qu'one ne fut archer plus adroit

Sans l'avoir vu, qui le croiroit
Que vous eussiez pu, d'une flèche,
Faire feu, comme d'une meche ?
Vraiment, ou je n'y connois rien,
Ou Jupiter vous veut du bien.
Quant est de moi, je vous révère
Autant que j'ai fait feu mon père ;
Je dirois que ma mère aussi,
Mais ce seroit mentir ainsi.
Que si les prix sont pour les autres,
Vous aurez quelques présents nôtres.
Pour vous faire oublier le tort
Que vous a fait ici le sort.»

Μεταξὺ τῶν ἀρχαίων λαῶν τῶν φη-
μιζομένων ὡς ἐπιτηδειωτάτων περὶ τὸ
τοξεύειν, καταλακτέει οἱ Σκύθαι, οἱ
Πάρθοι, οἱ Πέρσαι καὶ οἱ Κροῖτες.

Οἱ Σκύθαι, κατὰ τὸν Πλάτωνα, ἐτό-
ξευον ἐξ ἴσου καλῶς διὰ τῆς δεξιᾶς
ὡς καὶ διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς.

Οἱ βασιλεῖς τῆς Μηδίας εἶχον ὡς
διδασκάλους Σκύθας τοξότας. Οὕτω
Κυαξάρης ὁ 1ος ἐμίσθωσε Σκύθας ὀ-
πως διδάξωσι τῷ υἱῷ αὐτοῦ τὸ το-
ξεύειν.

Περὰ τοῖς Πέρσαις ὑπῆρχε νόμος,
κατὰ τὸν ὁποῖον ὄφειλον νὰ διδάσκων-
ται οἱ παῖδες, ἀπὸ τοῦ 8ου ἄχρι τοῦ
20οῦ ἔτους τῆς ἡλικίας των, τρία
πράγματα: 1ον τὸ ἱππεύειν· 2ον τὸ
τοξεύειν· 3ον τὸ μηδέποτε ψεύδεσθαι.

Ὁ Κύρος ἦτο ἠσκημένος παιδιόθεν
εἰς τὸ τοξεύειν.

Καμβύσης, ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ἦτο ἐπι-
τήδειος τοξότης. Ὡς δείγμα δὲ τῆς
καταπληκτικῆς αὐτοῦ ἐπιδηξιότητος,
ἢ κάλλιον εἰπεῖν σκληρότητος, ἀναφέ-
ρει ὁ Ἡρόδοτος τὸ ἐξῆς:

«Λέγεται γὰρ εἰπεῖν αὐτὸν πρὸς
Ἡρξάσπεα, τὸν ἑτίμα τε μάλιστα
καὶ οἱ τὰς ἀγγελίας ἐφόρεε εὐτος,
«ταῦτον τε ὁ παῖς οἰνοχόος ἦν τῷ Καμ-
βύσῃ, τιμὴ δὲ καὶ αὐτῆ οὐ μικρὴ,
μεῖπειν δὲ λέγεται τάδε· Ἡρξάσπεε,
«κοῖόν με τίνα νομίζουσι Πέρσαι εἶ-
ναι ἄνδρα, τίνος δὲ λόγους περὶ ἐμοῦ
ποιεῦνται ; Τὸν δὲ εἰπεῖν· Ὡ δέσπο-
τα τὰ μὲν ἄλλα πάντα μεγά-
νως ἐπαινέσαι, τῆ δὲ φιλονεικίᾳ σε φασί
«πλεόνως προσκείσθαι. Τὸν μὲν δὲ
«λέγειν ταῦτα περὶ Περσίων, τὸν δὲ
«θυμωθέντα τοιοῦδε ἀμείβεσθαι. Νῦν
«ἄρα με φασί Πέρσαι οἴνω προσκείμε-
νον παρατρονέειν καὶ οὐκ εἶναι νέ-
«ἤμονα· οὐδ' ἄρα σφίον οἱ πρότεροι λό-
«γοι ἦσαν ἀληθεῖς. Πρότερον γὰρ δὴ ἀ-
«ρα Περσίων οἱ συνέδρων ἐόντων καὶ
«Κροῖσου εἶρατο Καμβύσης κοῖάστις δο-
«κείσιν ἄνθρωποι εἶναι πρὸς τὸν πατέρα τελο-
«σαι Κύρον· οἱ δὲ ἀμείβοντο, ὡς εἶν ἀ-
«μείνων τοῦ πατρός· τάτε γὰρ ἐκείνου
«πάντα ἔχει αὐτὸν καὶ προσεκτῆσθαι
«Ἀἴγυπτόν τε καὶ τὴν θάλασσαν. Πέρ-
«σαι μὲν ταῦτα ἔλεγον, Κροῖσος δὲ
«παροών τε καὶ οὐκ ἀρεσκόμενος τῆ
«καίσι εἶπε πρὸς τὸν Καμβύσα τάδε·
«Ἐμοὶ μὲν νῦν, ὦ παῖ Κύρου, οὐ δο-
«κέεις ὁμοῖος εἶναι τῷ πατέρει· οὐ γὰρ

«κω τοί ἐστι υἱός, οἷον σὲ ἐκεῖνος κα-
«τελίπετο. Ἦσθη τε ταῦτα ἀκούσας
«ὁ Καμβύσης καὶ ἐπαίνεσε τὴν Κροί-
«σου κρίσιν. Ταῦτων δὲ ὦν ἐπιμνη-
«σθέντα ὄργη λέγειν πρὸς τὸν Πηξά-
«σπασ· Σὺ νῦν μάθε [αὐτός,] εἰ λέ-
«γουσι Πέρσαι ἀληθέα, εἴτε αὐτοὶ λέ-
«γοντες ταῦτα παραφρονέουσι· εἰ μὲν
«γὰρ τοῦ παιδὸς τοῦ σοῦ τοῦδε ἐστε-
«ώτος ἐν τοιαῖς προθύροισι βαλὼν τύ-
«χοιμοὶ μέσης τῆς καρδίας, Πέρσαι
«φανερόντα λέγοντες οὐδέν· ἦν δ' ἀ-
«μάρτω, φῆναι Πέρσας τε λέγειν ἀλ-
«θέα καὶ ἐμὲ μὴ σωφρονέειν. Ταῦτα
«δὲ εἰπόντα καὶ διατείναντα τὸ τό-
«ξον βαλέειν τὸν παῖδα, παρόντος δὲ
«τοῦ παιδὸς ἀνασχίζειν αὐτὸν κελεύ-
«ειν καὶ σκέψασθαι τὸ βλῆμα· ὡς δὲ
«ἐν τῇ καρδίᾳ εὐρεθῆναι ἐνεόντα τὸν
«δοῦσόν, πρὸς τὸν πατέρα τοῦ παιδὸς
«γελάσαντα καὶ περιχάρεα γενόμενον·
«Πηξάσπας, ὡς μὲν ἐγὼ τε οὐ μαί-
«νομαι, Πέρσαι τε παραφρονέουσι δῆ-
«κλά ται γέγονε, νῦν δέ μοι εἰπέ, τίνα
«κεῖδες ἤδη πάντων ἀνθρώπων οὕτω
«ἐπίσκοπα τοξεύοντα; Πηξάσπας δὲ
«κόμεντα ἀνδρὰ οὐ φρενήρεα καὶ περὶ
«ἑαυτῶ δαιμαίνοντα εἶπε· Δέσποτα,
«οὐδ' ἂν αὐτὸν ἐγωγε δοκέω τὸν θε-
«ρὸν οὕτω ἂν καλῶς βαλέειν. » (1)

Ὁ Καμβύσης ἔφερε πάντοτε παρ' ἐ-
αυτῶ τὸ τόξον, ὅπως τὸ μεταχειρίζη-
ται ἐν ὄρα ἀνάγκης· διότι ὡς ἐκ τι-
νος χωρίου τοῦ Ἡροδότου βλέπομεν,
δυσσεστέθειε ἐκ τῶν συμβουλῶν, ἃς
Κροῖσος ὁ Δυδὸς ἐδίδεν αὐτῶ περὶ τῆς
διαγωγῆς του, ἔλαβε παρευθὺς τὸ προ-
σφιλεῖς του ὄπλον ὅπως τιμωρήσῃ τὸν
ἄφρονα σύμβουλον, ὅστις μόλις ἔσχε
τὸν καιρὸν νὰ διαφύγῃ. Ἡ ζηλοτυπία
ἦν ἐδείκνυε διὰ τὸν ἀδελφόν του λέ-
γεται, ὅτι προήρχετο, ἐκ τοῦ ὅτι μό-
νος ἐξ ὅλων τῶν Περσῶν, ὁ Σμέρδης
ἠδυνήθη νὰ τανύσῃ, ἐπὶ πλάτους δύο
δακτύλων, τόξον πεμφορὸν ὑπὸ τοῦ βα-
σιλέως τῆς Αἰθιοπίας.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τοὺς Πάρθους,
οὗτοι ἦσαν ἔθνος τοξωτῶν καὶ ἱππέων.
Ὁ στρατός των συνέκειτο σχεδὸν ὁ-
λόκληρος ἐξ ἑλαφρῶν ἱππέων, ἀνα-
βαινόντων ἱππους ὠκυποδεστάτους, καὶ
ὠπλισμένων δι' ἰσχυροτάτων τόξων, δυ-
ναμένων νὰ διαπεράσῃσι καὶ τὰ σκλη-
ρότερα σώματα. Αἱ τῶν βελῶν των
διεπέρων θώρακις καὶ ἀσπίδας, καὶ
ἐκάρφονον, οὕτως εἶπεῖν, ἐπὶ τοῦ σώ-
ματος τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν των.
«Πεζοὶ τε ὀλίγοι μὲν καὶ οἱ ἀσθενέ-
«στεροι, λέγει ὁ Δίων Κάσσιος, τοξό-
«ται δ' οὖν καὶ ἐκεῖνοι πάντες εἰσίν·
«ἐκ τε γὰρ παιδῶν ἀσχοῦνται, καὶ ὁ
«οὐρανός, ἦ τε γόργα αὐτοῖς συναίρεται
«πρὸς ἀμφοτέρω αὐτῆ τε γὰρ πεδᾶς
«ὡς πλήθει ὄσκα ἀρίστη τε ἱππους

«τρέφειν ἐστὶ καὶ ἐπιτηδειότατη καθι-
«πεύεσθαι· ἀγέλας γοῦν ὅλας καὶ ἐν
«τοῖς πολέμοις, ὡστ' ἄλλοτε ἄλλοις
«ἵπποις χρῆσθαι καὶ πόρρωθέν τι ἐ-
«ξαπιναιῶς ἐπελαύνειν καὶ μακρὰν
«ποιεῖ ἀίφνιδίου ἀποχωρεῖν, ἐπά-
«γονται· καὶ ὁ οὐρανός ὁ ὑπὲρ αὐτῶν,
«ἐξήροτατός τε ὦν καὶ ἱμάδα οὐδ' ἐ-
«κλαχίστην ἔχων, ἐντονωτάτας σφίσι
«τὰς τοξείας πλὴν τοῦ πάνυ χειμῶνος
«παρέχεται· καὶ διὰ τοῦτο τὴν ὥραν
«ἐκείνην οὐδαμῆ στρατεύονται.» (1)

Οἱ Πάρθοι οὐ μόνον δὲν συνήπτον
μάχας διακοῦντος τοῦ χειμῶνος, ἀλλ'
ἐτι πλέον, οὐδὲ τὴν νύκτα ἐμάχοντο,
ὡς ἀναφέρει Δίων ὁ Κάσσιος καὶ ὁ
Πλούταρχος, χωρὶς ὁμῶς νὰ δίδωσι
καὶ λόγον τίνα τῆς συνηθείας ταύτης.
Τὸ ἐσπέρας ἐγκατέλειπον τὸ στρατό-
πεδον ἀναχωροῦντες ταχέως ἐπὶ τῶν
εὐκινήτων ἵππων των. Τὸ δ' αἴτιον τῆς
φυγῆς ταύτης εὐρηται παρὰ Δίωνι τῷ
Κασσίῳ, ἀποδίδοντι αὐτῶν εἰς τὴν ξη-
ρότητα τοῦ κλίματός των. Ἡ λάμψις
τοῦ οὐρανοῦ των, διαρκούσης τῆς νυ-
κτός, παρήγε δρόσον κατὰ τὸ μᾶλλον
καὶ ἦτον ἄφθονον, ἥτις ἐχαλάρου τὰς
νεύρας τῶν τόξων. Προσθετόν ὅτι πλὴν
ταύτου ἡ σκόπευσις θὰ ἦτο ἀνακρίβης,
καὶ ἐν αὐτῇ ἀκόμη τῇ πανσελήνῳ, ὁ-
πότε τὸ σκότος παριστᾷ συνήθως μα-
κρόθεν φαινόμενα ἀπατηλά. Ἄλλ' αἱ
ἀμμώδεις κοιλάδες των ἦσαν καταλ-
ληλόταται διὰ νυκτερινὰς μάχας.

Ἡ τακτικὴ τῶν Πάρθων συνίστατο,
ὡς γνωστόν, εἰς τὸ νὰ ὑπερβαίνωσι
τὰς τάξεις τῶν ἐχθρῶν, καὶ νὰ πε-
ρικυκλῶσιν αὐτοὺς βαθμυδὸν στε-
νώτερον μέχρι οὗ κατακλύσωσιν αὐ-
τοὺς διὰ χαλάζης βελῶν. Τὰ βέλη
των δὲν ἐκιντλοῦντο· κάμηλοι, ἐκ
πολεμοφόδιων πεφορτωμένοι, ἤκολού-
θουν τὸν στρατόν. Ὅπως δὲ καταστή-
σωσι τοῦ βέλους τὴν ὁρμὴν σφοδρότε-
ραν, ἐπισθοχώρουσιν μέχρις ἀποστάσεως
τινος· τοῦτο δὲ ἀκριβῶς τὸ μεταξὺ
αὐτῶν καὶ τῶν ἐχθρῶν των διάστημα
οἱ Ῥωμαῖοι στρατιωτικῶς ἐσπευδὸν πάν-
τοτε νὰ καταλαμβάνωσι.

Ἐν Ἑλλάδι, οἱ Κρητῆς δὲν ἦσαν ὁ
μόνος λαός, ὁ περὶ τὸν χειρισμὸν τοῦ
τόξου ἐπιτηδεῖος.

Γνωστόν, ὅτι Φίλιππος, ὁ βασιλεὺς
τῶν Μακεδόνων, καὶ πατὴρ τοῦ Με-
γάλου Ἀλεξάνδρου, ἦτο μονόφθαλμος·
τὸ συμβᾶν τοῦτο προήλθε ἐκ βέλους
ἐκτοξευθέντος ὑπὸ ἐπιτηδείου ἐξ Ἀμ-
φιπόλεως τοξότου, ὀνόματι Ἀστέρος,
ὅστις δυσσεστέθειε κατὰ τοῦ βασιλέως,
διότι δὲν τὸν ἐδέχθη εἰς τὰς τάξεις
τοῦ στρατοῦ του. Τῶντι ἐκαυχάτο
ποτε ἐπὶ δεινότητι περὶ τὸ τοξεύειν.
«Οὐδέποτε, ἔλεγε, διέφυγε τὸ βέλος
μου χελιδῶν ἱπταμένη.— Λοιπὸν, εἰ-

πεν ὁ Φίλιππος, θεωρῶν ταπεινώσιν
τὴν ὑπηρεσίαν τοιοῦτου βοηθοῦ, ὁ Ἀ-
στὴρ θὰ μᾶς συνοδεύσῃ, ὅταν πολεμή-
σωμεν κατὰ τῶν χελιδῶνων.» Ὁ οὗ-
τω ἀποπεμφθεὶς τοξότης ἀπεφάσισε
νὰ ἐκδικηθῆ ἐπὶ τῇ ὕβρει. Ὁ Φίλιπ-
πος ἐπολιόρχησε τὴν Μεθώνην, ὁ δ'
Ἀστὴρ ἐκ τοῦ ὕψους τῶν ἐπάλλεων,
παρετήρει πάσας τοῦ ἐχθροῦ του τὰς
κινήσεις· ἡμέραν δὲ τίνα παρατηρήσας
τὸν βασιλέα ἐξερχόμενον τοῦ στρατο-
πέδου ἐπὶ κεφαλῆς στρατιωτικοῦ τινος
σώματος, ὀδεύοντος πρὸς τὰς πόλιν
τῆς πόλεως, ἐξετόξευσε κατ' αὐτοῦ ἐν
βέλος, φέρον τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν. *Εἰς
τὸν δεξιὸν ὀφθαλμὸν τοῦ Φιλίππου.*
Ὁ δὲ Φίλιππος ἀπωλέσας οὕτω τὸν ἕνα
αὐτοῦ ὀφθαλμὸν, ἐξετόξευσε πάλιν τὸ
αὐτὸ βέλος, ἐπιγράφας ἐπ' αὐτοῦ τὰς
ἐξῆς λέξεις. « Ἄν ὁ Ἀστὴρ ἐμπέσῃ
εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Φιλίππου θ' ἀνα-
σταυρωθῆ. » Ὁ βασιλεὺς ἐκυρίευσεν
τὴν πόλιν, περιττόν δὲ νὰ εἰπωμεν
ὅτι ἡ ἀπεικὴ ἐξετελέσθη. Μετὰ τὸ
συμβᾶν τοῦτο, ὁ βασιλεὺς δὲν ἐπέτρε-
πε νὰ ὀμιλῶσι ἐνώπιόν του περὶ μονο-
φθάλμων.

Οἱ Ῥωμαῖοι δὲν ἐθεώρουν τὸ τόξον
ὡς ὄπλον ἐθνικόν· οἱ ἐν τῷ στρατῷ
αὐτῶν ὡς τοξόται ὑπηρετοῦντες ἦσαν
μισθωτοί. Καὶ ὁμῶς καὶ αὐτοὶ οἱ αὐ-
τοκράτορες ἐξήσχοῦντο εἰς αὐτό.

Ὁ Δομιτιανός, ὅστις οὐδὲ τῶν πο-
λέμων οὐδὲ τῶν ὄπλων μέγας θιασώ-
της ἦτο, ἤρεσκετο εἰς τὸ τοξεύειν καὶ
ἤριστοσε μάλιστα. Ἐντὸς τῶν γαιῶν
αὐτοῦ, ἐφόνευεν ἑκατοντάδας ζώων,
εὐχαριστούμενος νὰ διευθύνῃ τὰ βέλη
του οὕτως, ὥστε νὰ ἐμπήγνυνται συμ-
μετρικῶς ἐπὶ τῆς βάχους τοῦ ζώου,
ἐν πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ ἐν πρὸς τὰ ἀρι-
στερά, ὡς φυσικὰ κέρατα. Τοσαύτη δ'
ἦν ἡ περὶ τὸ τοξεύειν ἐπιτηδειότης καὶ
βεβαιότης του, ὥστε θέτων ὄρθιον παι-
δίον ἔχον τὴν χεῖρα ὑψωμένην καὶ τοὺς
δακτύλους διεσπῶτας ἐσκόπευε, τὰ δὲ
βέλη διήρχοντο χωρὶς οὐδὲ τὴν ἐπι-
δερμίδα νὰ ἐγγίξωσιν.

Ἐτι ἐπιδειξιώτερος ἦτο ὁ αυτοκρά-
τωρ Κόμμοδος. Ἐδιδάχθη ὑπὸ μὲν
τῶν Πάρθων τὸ τοξεύειν, ὑπὸ δὲ τῶν
Μήδων τὸ ἀκοντίζειν· ὁ μαθητὴς ὁ-
μῶς ταχέως ὑπερέβη τοὺς διδασκά-
λους του, οἵτινες ἔμεινον ἐκστατικοὶ βλέ-
ποντες ὅτι οὐδέποτε ἀπετύγχανε παν-
τός ὅ,τι ἐσκόπευε. Ἡμέραν τίνα, δι-
ηγεῖται ὁ Ἡρωδιανός, διέταξε νὰ εἰ-
σαγάγωσιν ἐν τῇ κοίστρᾳ 100 λέον-
τας, οὓς καὶ ἐφόνευσε τὴν ἕνα μετὰ
τὸν ἄλλον, δι' ἰσοῦ ἀριθμοῦ ἀκοντίων.
Τοὺς ἀρῆκαν δὲ ἐκτεθειμένους ἐπὶ τῆς
ἀμμου, ὅπως ἕκαστος, ἀριθμῶν αὐτοῦς
ἐν ἀνάσει, μαρτυρῆ τὴν ἐπιδειξιότητα
τοῦ αυτοκράτορος.— Διέταξε δημο-
σίους ἀγῶνας καὶ ἀνήγγειλεν, ὅτι θὰ
ἐμφανισθῆ ὁ ἴδιος εἰς τὸ ἵπποδρόμιον,

(1) Ἡροδ. 6. III K. 31-33.

(1) Δίων Κάσσιος XI. 43.

καὶ θὰ φονεύσῃ μόνος πάντα τὰ ἐν αὐτῷ ζῶα. Ἡ εἰδήσις αὕτη ἐπέσυρε εἰς Ῥώμην ὀλοκλήρου τῆς Ἰταλίας τοὺς λαούς. Τὴν ὀρισθεῖσαν ἡμέραν, οἱ περίεργοι συνωθύντο εἰς τὸ ἀμφιθέατρον, ὅπως ἴδωσι τόσῳ περίεργον θέαμα. Πέριξ τοῦ ἀμφιθέατρον ὑψοῦτο στοά, ἀφ' ἧς ὁ Αὐτοκράτωρ ἐμελλε νὰ δεῖξῃ τὴν ἐπιτελειότητά του. Ἐν πρώτοις ἀντεπεξῆλθε κατὰ τῶν ἐλαφῶν, τῶν δορκάδων, καὶ τῶν λοιπῶν ἀβλαβῶν ζῶων, ἅτινα κατεδίωκε, τρέχων ἀπὸ τοῦ ὑπερίου· μετὰ δὲ ταῦτα μεταχειρίσθη τὸ ἀκόντιον διὰ τοὺς λέοντας καὶ τὰ ἄγρια θηρία. Οὐδέποτε ἐσκόπευε δὲς, διότι ἕκαστος ἀκοντισμὸς του ἦτο θανάσιμος. Ἐπληττεν εἴτε ἐπὶ τοῦ μετώπου εἴτε ἐπὶ τῆς καρδίας, πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον εἶχε περισυνάξει ὅλα τὰ σπανιώτερα ζῶα, σταλέντα ἐκ τῆς Λίθιοπίας καὶ τῶν Ἰνδιῶν. Ὁ Δορκιανὸς ἦτο ὁ πρῶτος εἰσαγαγὼν ἐν Ῥώμῃ εἶδη θηρίων, ἅτινα ἐξ εἰκότων μόνον τέως ἐγνωρίζοντο ἐκεῖ. Μεταξὺ αὐτῶν ὑπῆρχον στρουθοκάμηλοι ἐκ Μαυριτανίας, ἐκπλήξαντες τοὺς Ῥωμαίους διὰ τὴν τυχύτητα τῆς πορείας των, ἰδίᾳ δὲ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν πτερῶν αὐτῶν, ὁμοίων πρὸς ἱστία ἐξαγκοῦμενα ὑπὸ τοῦ ἀνέμου. Ὁ Κόμμοδος ἐβάλλε κατ' αὐτῶν ἀπὸ τῆς στοᾶς, διὰ βελῶν ἐχόντων δρεπανοειδῆ τὴν αἰχμήν· τόσῳ δὲ εὐθέως ἐσκόπευεν, ὥστε ἀπέκοπτε τὰς κεφαλὰς των.

Ἄλλοτε πάλιν, ἰδὼν ἀνθρώπον τινα μεταξὺ τῶν ἐνύχων πάνθηρος ἢ λεοπαρδάλεως, ἐτοίμου νὰ τὸν καταερωθήσῃ, ὁ Κόμμοδος διὰ τοῦ βέλους του ἐφόνευσε τὸ ζῶον χωρὶς νὰ ἐγγίσῃ τὸν ἄνθρωπον. Τὸ τοιοῦτον ὑπενθυμίζει ἕτερον περιεργότερον.

Πατὴρ τις βλέπει τὸν υἱὸν του συλληφθέντα ὑπ' ὄφως, διατάζει μεταξὺ τῆς ἐπιθυμίας νὰ σώσῃ τὸ τέκνον του, καὶ τοῦ φόβου μήπως τὸ φονεύσῃ, εὐτυχῶς ὅμως τοξεύσας, ἐφόνευσε τὸν ὄφιν. (1).

Οἱ ἀρχαῖοι τοξόται ἐρρίπτον τὰ βέλη των ἐξ ἀποστάσεως 574 ποδῶν, ὡς ἀναφέρει ὁ Végèce, διατείνονται δὲ μάλιστα ὅτι διὰ τῶν ἐλαφρῶν τούτων βελῶν, ἐπροξένουν μείζονα βλάβην, ἢ ὅσον κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τῆς ἐφευρέσεως τῶν πυροβόλων.

Οἱ τῆς Ἀνατολικῆς Αὐτοκρατορίας Ἕλληνας δὲν ἦσαν ἦττον τῶν πραγμάτων τῶν ἐπιτελεῖται τοξόται. Ὁ Ζωσιμάς, ἀναφέρει περὶ τινος τοξότου, Μενελάου τοῦνομα, ὅστις δι' ἑνὸς μόνου τόξου ἐρρίπτε συγχρόνως τρία βέλη, κατὰ τρεῖς διαφόρους διευθύνσεις. Πῶς ὁ ἄνθρωπος αὗτος δύο μόνον ἔχων ὀ-

φθαλμούς, ἐξετέλει τοῦτο; Δὲν ἀναφέρει. Βεβαίως ὅμως θὰ ἦτο πλέον ἢ παραβλώψ. Ἄλλ' οἱ λαοὶ οὗτοι ἐξεπλάγησαν, ὅτε εἶδον τοὺς σταυροφόρους τοξότας μετὰ τοσαύτης ἰσχύος ῥίπτοντας τὰ βέλη των, ὥστε αἱ αἰχμαὶ διεπέριον τὰς παχυτέρας ἀσπίδας, κατὰ δὲ τὴν Ἄνναν Κομνηνὴν ἐνεπηγύνοντο ὀλοκλήρα εἰς τὰ τείχη τῶν πόλεων. Θέλοντες νὰ ταχύσωσι τὰ τόξα των, ἐπιπτον ὑπτίαι, στηρίζοντες δὲ τὸν πόδα ἐπὶ τοῦ ξύλου τοῦ τόξου, ἔφερον τὴν χορδὴν πρὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ, καὶ ἐτόξευον ἐν τῇ θέσει ταύτῃ.

Ἕπτιοι τοξεύουσι καὶ σήμερον τινες ἄγριοι λαοί. Ὁ ζωγράφος Debret εἶδεν, ἐν τοῖς πέριξ τῆς πόλεως τοῦ San Pedro, εἰς Cantagallo (Βρασιλία) Ἰνδοὺς οὕτω τοξεύοντας, μετ' ἀπιστεύτου δεξιότητος.

Πρὸς τοῦτο ἐξέλεγον συνήθως τὸ μικρότερον τῶν τόξων των. Μετὰ μικρὸν δὲ ἀνορθούμενοι αἰφνικῶς ἐπὶ τῶν ποδῶν των ἐξακοντίζουσι τὸ βέλος αὐτῶν καθέτως ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν αὐτῶν, οὕτως ὥστε νὰ ἐπαναπέσῃ τοῦτο ἐντὸς κύκλου, οὗ τὸ κέντρον κατέχει ὁ τοξότης. (1).

Οἱ Ἰνδοὶ οὗτοι καλούμενοι Cabóelos, μεγίστας ἀποδίδουσι ὑπηρεσίας εἰς τοὺς φουσιδίφας καὶ τοὺς περιεγητάς, οὓς ὀδηγοῦσιν εἰς παρθένα δάση, παρέχοντες εἰς μὲν τοὺς πρώτους τὰ σπάνια πτηνὰ καὶ τὰ ζῶα ὧν ἔχουσιν ἰνάγην διὰ τὰς συλλογὰς των, εἰς δὲ τοὺς δευτέρους ἄγραν καὶ ἰχθεῖς.

(Ἐκ τοῦ Merveilles de la Force et de l' Adresse, Guill. Depping.)

A. M. ΚΑΡΑΛΗΣ

ΓΡΑΦΙ: ΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ

Συλλογὴ εἰκονογραφιῶν τῶν περιφημοτάτων προσώπων, μετὰ τῶν βιογραφιῶν αὐτῶν.

Τὸ δημοσίευμα τοῦτο σκοπὸν ἔχει νὰ καταστήσῃ γνωστὰ τὰ περισημώτατα πρόσωπα παντὸς χρόνου καὶ τόπου, ἀπὸ τοῦ στρατιώτου, ὅστις χύνει τὸ αἷμα του ὑπὲρ τῆς πατρίδος, ἕως τοῦ σοφοῦ, ὅστις τῇ ἀφιερῶι τὰς ἀγρυπνίας του ἀπὸ τοῦ σοφοῦ, ὅστις δημιουργεῖ ἐν ἐργασίῳ, ἕως τοῦ ναυτικοῦ, ὅστις εὕρσκει ἕνα κόσμον ἀπὸ τοῦ καλλιτέχνη, ὅστις θέλγει τὸ πνεῦμα καὶ τὴν καρδίαν, ἕως τοῦ συγγραφέως, ὅστις ὑψώνει τὰς ψυχὰς ἀπὸ τοῦ φιλοφρόνου τέλους, ὅστις διανέμει τὴν περιουσίαν του εἰς τοὺς δυστυχεῖς, ἕως τῆς ταπεινῆς ἀδελφῆς τοῦ νοσοκομείου, ἢ τῆς θυσιαζέουσας ὀλοκλήρον τὴν ζωὴν της.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΕΙΝΙΑΣ

(1). Voyage Pittoresque et Historique au Bresil, 1813 34. — Paris Didot, 1834 39 .3 vol in fo avec 144 planches.

ΦΕΝΕΛΩΝ

Γεννηθεὶς ἐν Περιγόρῃ τὸ 1651. — Ἀποθανὼν ἐν Καμβραίῃ τὸ 1715.

Αἱ Περιπέτειαι τοῦ Τηλεμάχου! Ποῖον βιβλίον ἀνεγνώσθη περισσύτερον ἀπὸ δύο αἰώνων; Ὡς ὁ Λαφονταίνος, ὁ Φενελὼν εἶνε συγγραφεὺς αὐτίνος οὐδεὶς ἀγνοεῖ πλέον τὸ ὄνομα, ἀμ' ἀρξάμενος ν' ἀναγινώσκῃ. Ἄλλ' οὐχὶ μόνον ὡς συγγραφεὺς ὁ Φενελὼν εἶνε ἀξίος τῆς εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ παρακολουθήσεως φήμης· ἡ εὐαγγελικὴ φιλοanthρωπία τοῦ ἱερέως, ἡ πεφωτισμένη ἀφοσίωσις τοῦ πολίτου ἐπιπροσθηθέναι εἰς τὰ προτερήματα αὐτοῦ ὡς συγγραφεὺς κατέστησαν τὴν δόξαν αὐτοῦ μίαν τῶν καθρωτάτων τοῦ γαλλικοῦ ἐπισκοπείου. — Ὁ Φραγκίσκος Σαλτινιάκ Δελαμότ Φενελὼν ἐγεννήθη ἐν τῇ Περιγόρῃ τὸ 1651 ἐξ οἰκογενείας πὰ μάλα εὐγενούς, ἀλλ' ὀλίγον εὐπόρου. Προωρισμένος εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν ἐπάγγελμα, ἰδεῶδες τῆς νεανικῆς του φιλοδοξίας εἶχε τὴν ἐπὶ κινδύνῳ τῆς ζωῆς του ἀποδημίαν, ἵνα κηρύξῃ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ πλησίον εἰς τὰ μεμακροῦμένα καὶ βάρβαρα φύλα. Ἄλλ' ἡ οἰκογένειά του ἀντέστη εἰς τὰ γενναῖα αὐτοῦ σχέδια καὶ ἐδέησε νὰ εὐχαριστήσῃ μὲ τὴν διεύθυνσιν ἀποστολῆς σκοπούσης τὴν ἐπιστροφήν εἰς τὸ καθολικὸν δόγμα τῶν διαμαρτυρομένων τοῦ Πονατοῦ καὶ τῆς Σαιντόγγης. Ὁ νέος ἱεραπόστολος ἐτυχεν ἀποτελεσμάτων ἀνελπίστων, χάρις εἰς τὸ φιλόανθρωπον, τὴν εὐγλωττίαν αὐτοῦ, καὶ πρὸ πάντων εἰς τὴν ἔλαθε φροντίδα ν' ἀπομακρύνῃ πᾶν στρατιωτικὸν παρακολούθημα, ἐπειδὴ ἠθελε νὰ ἐπαναγάγῃ διὰ τῆς πειθοῦς καὶ ὄχι νὰ καταδιώξῃ. Μετὰ τινὰ χρόνον ὁ Φενελὼν διωρίσθη παιδαγωγὸς τοῦ δουκὸς τῆς Βουργουνδίας, ἐγγόνου τοῦ Ἰδ. Λουδοβίκου. Τὴν ἀγωγήν τοῦ ἡγεμονίδου τούτου, κληθέντος εἰς τὸν θρόνον, ἐθεώρησεν ὡς σκοπὸν τῆς ζωῆς του, καὶ δι' αὐτὸν ἐγράψε τὸν Τηλεμάχον, ἀριστοῦργημα ἠθικῆς, πνεύματος καὶ καλλιισθησίας. Ἐξ ἀξιωματῶν του δὲν ἐτυχον πάντοτε τῆς ἐπιδοκιμασίας τῆς αὐλῆς, καὶ ὁ διορισμὸς του εἰς τὴν

(1) Ἑλληνικὴ Ἀνθολογία. Ἐκδ. Hachette. T. 1. σ. 129.